

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: UP I 02-043/24-90/2
Podgorica, 26.04.2024. godine

Na osnovu člana 40, 139, 140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktorica Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „Manix“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru specijalizovanog sportskog televizijskog programa „TV MNE Sport 3“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 23. marta 2024. godine:
 - a) programske sadržaje koji predstavljaju streaming video igara propustio da propisano najavi i označi kao sadržaje koji nijesu primjereni za maloljetnike mlađe od 16 godina i emituje ih isključivo u periodu od 22:00 do 06:00 sati.
 - b) propustio da oglašavanje učini prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja.
 - c) prekoračio maksimalno dozvoljeno trajanje oglašavanja po satu emitovanog programa javnog emitera.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) kršenja obaveze emitera da objavi zvučno i vizuelno (pisano i grafički) upozorenje za programske sadržaje kojima se može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika i takve programe jasno označi vizuelnim simbolom tokom čitavog trajanja i emituje te programske sadržaje u vrijeme i na način za koji je najmanje vjerovatno da će ga maloljetnici u uobičajenim okolnostima čuti ili vidjeti (član 55 stav 2 Zakona o elektronskim medijima i član 22 stav 1 i stav 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 35/11, 07/16 i 08/19)),
 - b) kršenja obaveze emitera da se pisano i zvučno upozorenje emituje neposredno prije početka označenog sadržaja, u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: „Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12, 16 ili 18 godina“, uz istovremeno čitanje od strane spikera (član 23 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima),
 - c) kršenja obaveze emitera da sadržaj koji nije primjeren za maloljetnike mlađe od 16 godina označi grafičkom oznakom koju čini krug sa crvenom brojkom 16, koja mora biti jasno vidljiva i emitovana u gornjem uglu ekrana, nasuprot uobičajenom mjestu identifikacionog znaka medija, tokom cijelog trajanja označenog programskog sadržaja (član 23 stav 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima),
 - d) kršenje obaveze da se programski sadržaji sa oznakom 16 mogu emitovati isključivo u periodu od 22:00 do 06:00 sati (član 24 stav 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
 - e) kršenja obaveze emitera da oglašavanje učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona o elektronskim

medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“, br. 36/11)),

- f) kršenja obaveze da u jednom satu emitovanja programa komercijalnog emitera oglašavanje ne smije trajati više od 15% (devet minuta), što je propisano članom 93 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 41 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama.
3. Nalaže se privrednom društvu „Manix“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TV MNE Sport 3“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje broj O-TV-K-28.
4. Privredno društvo „Manix“ d.o.o. je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „TV MNE Sport 3“, objavi informaciju o izrečenju mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja koja glasi:
- „Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru specijalizovanog televizijskog programa 'TV MNE Sport 3', upozorenje zbog toga što je, dana 23.03.2024. godine, programske sadržaje koji predstavljaju streaming video igara propustio da najavi i označi kao sadržaje koji nijesu primjereni za maloljetnike mlađe od 16 godina i rasporedi i emituje ih isključivo u periodu od 22:00 do 06:00 časova. Emiter je upozoren i zbog toga što oglašavanje nije na adekvatan način i što je prekoračio maksimalnu dozvoljenu kvotu oglašavanja po satu emitovanog programa.“*
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcq.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanih programskih sadržaja privrednog društva „Manix“ d.o.o., emitera specijalizovanog sportskog televizijskog programa „TV MNE Sport 3“ (u daljem tekstu: emiter), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je konstatovala da je dana 23. marta 2024. godine, u terminima od 13:03:58 do 14:34:04 (1 sat 30 minuta 6 sekunde), od 14:45:49 do 15:19:37 (22 minuta 48 sekundi) i od 16:44:17 do 21:30:35 sati (4 sata 46 minuta 18 sekundi) emitovao sadržaje koji predstavljaju striming video igara.

Imajući u vidu standarde vezane za zaštitu maloljetnika, kao i standarda o komercijalnim AVM komunikacijama i njihovoj zastupljenosti u okviru emitovanih programskih sadržaja, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje odgovornosti za kršenje Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima, Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje O-TV-K-28.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. UP I 02-043/24-90/1 od 29.03.2024. godine). U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda vezanih za zaštitu maloljetnika i standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- članom 55 st. 2 Zakona i članom 22 stav 1 i stav 2 Pravilnika o programskim standardima propisano je da je emiter dužan da objavi zvučno i vizuelno upozorenje za programske sadržaje kojima se može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika i takve programe jasno označi vizuelnim simbolom tokom čitavog trajanja i emituje te programske sadržaje u vrijeme i na način za koji je najmanje vjerovatno da će ga maloljetnici u uobičajenim okolnostima čuti ili vidjeti. Stavom 3 ovog člana Zakona zabranjeno je emitovanje takvih programskih sadržaja izvan graničnog perioda koji utvrđuje Savjet.

- članom 23 st. 1 Pravilnika o programskim standardima propisano je da se pisano i zvučno upozorenje emituje neposredno prije početka označenog sadržaja, u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: "Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12, 16 ili 18 godina", uz istovremeno čitanje od strane spikera, dok je stavom 2 ovog člana Pravilnika propisano da grafička oznaka predstavlja krug sa crvenom brojkom, koja mora biti jasno vidljiva i koja se emituje u gornjem uglu ekrana, nasuprot uobičajenom mjestu identifikacionog znaka medija, tokom cijelog trajanja označenog programskog sadržaja.
- članom 23a Pravilnika o programskim standardima propisano je da prilikom kategorizacije programskih sadržaja, treba uzeti u obzir da li se u njima prikazuju: nasilje i njegove posljedice, kao i u kom kontekstu se prikazuju navedeni sadržaji i posebno: broj, dužina, učestalost, intezitet (u kojoj mjeri postoji zvučna, vizuelna ili verbalna naglašenost) i detaljnost prikazivanja sadržaja koji može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika.
- članom 24 stav 1 alineja a) i e) Pravilnika o programskim standardima propisana je obaveza emitera da grafičkom oznakom 16, označi sadržaj koji nije namijenjen maloljetnicima ispod 16 godina i ima sljedeća obilježja:
 - a) teško nasilje i njegove posljedice mogu biti detaljno prikazani, ali programski sadržaj ne smije biti naročito usmjeren na scene u kojima se oni detaljno prikazuju;
 - e) zastrašujuće scene mogu biti učestalo i intezivno prikazane, ali samo ako takve scene nisu posljedica sadističkog ili seksualnog ponašanja.
- članom 24 stav 3 Pravilnika o programskim standardima predviđeno je da se programski sadržaji sa oznakom 16 mogu emitovati isključivo u periodu od 22,00 do 06,00 časova.
- oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
- oglašavanje na dijelu ekrana je istovremeno ili paralelno prikazivanje uredničkog i oglasnog sadržaja (član 4 stav 1 tačka k) Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
- komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda (član 88 Zakona),
- radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
- član 93 stav 1 Zakona i član 41 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama predviđaju da u programima komercijalnih emitera trajanje oglašavanja ne smije prelaziti 15% (devet minuta) po satu emitovanog programa, odnosno da u jednom satu emitovanja programa komercijalnog emitera tokom dana ne smije biti emitovano više od 20% (12 minuta) oglasa i telešopinga.
- član 52 stav 1 tač. d), e) i f) Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama predviđa da u slučaju oglašavanja korišćenjem dijela ekrana:
 - ne može postojati povoljniji odnos u vezi sa dozvoljenom oglasnom kvotom, zbog činjenice da spotovi emitovani korišćenjem dijela ekrana zauzimaju samo dio televizijskog ekrana
 - kada se dio ekrana koristi za prikazivanje logotipa i/ili imena sponzora tokom prikazivanja sponzorisanoog programa, mora biti u skladu sa odredbama ovog Pravilnika koje se odnose na sponzorisane sadržaje;

- između dva oglašavanja na dijelu ekrana mora proći najmanje 20 minuta.
- članom 54 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama određeno je da se vrijeme trajanje oglašavanja na dijelu ekrana i telepromocija računaju u ukupnu kvotu oglašavanja po satu emitovanog programa.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja i spise predmeta može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 23. marta 2024. godine emitovao sadržaj koji predstavlja striming video igara i to prema sledećem rasporedu:

Datum	Opis	Početak	Kraj	Trajanje	Trajanje (sec)
23.03.2024.	Video igre	13:03:58	14:34:04	1:30:06	5406
23.03.2024.	Video igre	14:56:49	15:19:37	0:22:48	1368
23.03.2024.	Video igre	16:44:17	21:30:35	4:46:18	17178

2. Predmetni sadržaji čine realistično prikazane scene, simulacije borbi, u kojima se učestalo, intenzivno i detaljno prikazuje nasilje prema grafički prikazanim ljudskim likovima, vatreno oružje, eksplozije, ubijanja i sl. Krajnji cilj video igrice je uništenje, najčešće ubijanje, protivnika.

Nakon prekida borbi, na ekranu su prikazivane tehničke pripreme za igru (podešavanje video igre, logovanje igrača, prikaz tzv. „avataara“ igrača i sl.).

3. Tokom cijelog trajanja programskih sadržaja iz tač. 1, u donjem desnom uglu ekrana, emitovana je grafička oznaka o dobnoj prilagođenosti sadržaja (crveni krug sa bijelo ispisanim brojem 16+).
4. Imajući u vidu da su emitovani programski sadržaji obilovali scenama teškog nasilja sa njegovim posljedicama, koje su učestalo i detaljno prikazane, emiter ih je adekvatno kategorisao kao neprimjerene za maloljetnike mlađe od 16 godina, ali ih nije adekvatno označio krugom sa crvenom brojkom 16 (već je koristio crveni krug sa bijelo ispisanim brojem 16+), čime je prekršio član 24 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima. S obzirom da je ove sadržaje emitovao u terminima od 13:03:58 do 14:34:04 (1 sat 30 minuta 6 sekunde), od 14:45:49 do 15:19:37 (22 minuta 48 sekundi) i od 16:44:17 do 21:30:35 sati (4 sata 46 minuta 18 sekundi), odnosno izvan graničnog perioda od 22:00 do 06:00 časova, prekršio je stav 3 člana 24 ovog Pravilnika.
5. Emiter je prekršio i član 23 stav 1 i 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima jer nije emitovao pisano i zvučno upozorenje neposredno prije početka pomenutih sadržaja, u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: *"Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 16 godina"*, uz istovremeno čitanje od strane spikera.
6. Tokom prikazivanja sadržaja opisanih u tač. 1, u donjem lijevom uglu ekrana emitovano i više različitih grafičkih insertacija. Grafičke insertacije su emitovane prema rasporedu naznačenom u tabeli kako slijedi:

Datum	Opis	Početak	Kraj	Trajanje	Trajanje (sec)
23.03.2024.	Grafička insertacija	13:03:58	13:05:52	0:01:54	114
23.03.2024.	Grafička insertacija	13:32:49	13:53:23	0:20:34	1234
23.03.2024.	Grafička insertacija	13:53:50	13:57:41	0:03:51	231
23.03.2024.	Grafička insertacija	14:26:52	14:34:04	0:07:12	432
23.03.2024.	Grafička insertacija	14:56:49	15:19:37	0:22:48	1368
23.03.2024.	Grafička insertacija	17:05:50	18:26:14	1:20:24	4824
23.03.2024.	Grafička insertacija	18:35:28	18:36:35	0:01:07	67
23.03.2024.	Grafička insertacija	19:02:16	19:11:03	0:08:47	527
23.03.2024.	Grafička insertacija	20:01:10	20:39:24	0:38:14	2294

7. Imajući u vidu da za naprijed navedene grafičke insertacije nije moguće jednoznačno utvrditi o kakvom se sadržaju radi (oglašavanje na dijelu ekrana ili sastavni dio uredničkog sadržaja), ne može se konstatovati da je njihovim emitovanjem došlo do kršenja standarda vezanih za dozvoljenu količinu oglašavanja po satu emitovanog programa. Treba imati u vidu da se, saglasno članu 54 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama, vrijeme trajanje oglašavanja na dijelu ekrana (npr. oglašavanje u vidu grafičkih insertacija u toku uredničkog sadržaja) računa u ukupnu kvotu oglašavanja po satu emitovanog programa.
8. Istog dana, u terminu od 15:50:02 do 16:10:03 (20 minuta i 1 sekunda) na punom ekranu (stop kadar) prikazivana je veb stranica „Esports tournament platform“ (<https://fastcup.net/>). Emitovani kadar prikazuje linkove koji vode do stranica na kojima posjetioci mogu doći do informacija kako da učestvuju i osvoje nagrade igranjem igrice Counter-Struke 1.6 ili Counter-Struke 2, a pristup je uslovljen posebnom prijavom. Imajući u vidu da se radi o promociji određene usluge (platforme za video igre) i uslova njenog korišćenja, ovaj dio emitovanog programa se može smatrati oglašavanjem. Njegovim emitovanjem, u trajanju od od 15:50:02 do 16:10:03 (20 minuta i 1 sekunda), prekršeno je pravilo da u programima komercijalnih emitera trajanje oglašavanja ne smije prelaziti devet minuta po satu emitovanog programa. Takođe, njegovim emitovanjem bez najave i odjave da se radi o oglašavanju emiter je prekršio obavezu da oglašavanje mora biti lako prepoznatljivo i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeno od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-28, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja prekršio čl. 55 st. 2 i 3, 88, 89 stav 1 i 93 stav 1 Zakona i čl. 22 stav 2, 23 st. 1 i 2 i 24 stav 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima I čl. 37 stav 1 i čl. 41 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV MNE Sport 3“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Manix“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za zajedničke poslove

Pripremila: Marija Baykal

Odobrila: Jadranka Vojvodić

